

EN STENMUR I KVARTERET STENSALEN

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

L1951:5633/RAÄ 51:1

Söder 4:4

Gävle stad

Gävle kommun

Gästrikland

Andreas Widerberg

En stenmur i kvarteret Stensalen

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

L1951:5633/RAÄ 51:1

Söder 4:4

Gävle stad

Gävle kommun

Gästrikland

Rapport 2024:04

Andreas Widerberg

Länsmuseet Gävleborgs rapportserie

Rapportserien innefattar rapporter inom länsmuseets verksamhetsområden arkeologi, bebyggelsehistoria, byggnadsvård, kulturmiljövård, etnologi, konst- och kulturhistoria.

Du kan själv ladda hem rapporter i PDF-format från länsmuseets hemsida www.lansmuseetgavleborg.se

Rapporter, böcker och mycket annat kan du köpa/beställa i länsmuseets butik butik@xlm.se

Utgivning och distribution:

Länsmuseet Gävleborg
Södra Strandgatan 20, 802 50 Gävle
www.lansmuseetgavleborg.se

© Länsmuseet Gävleborg 2024

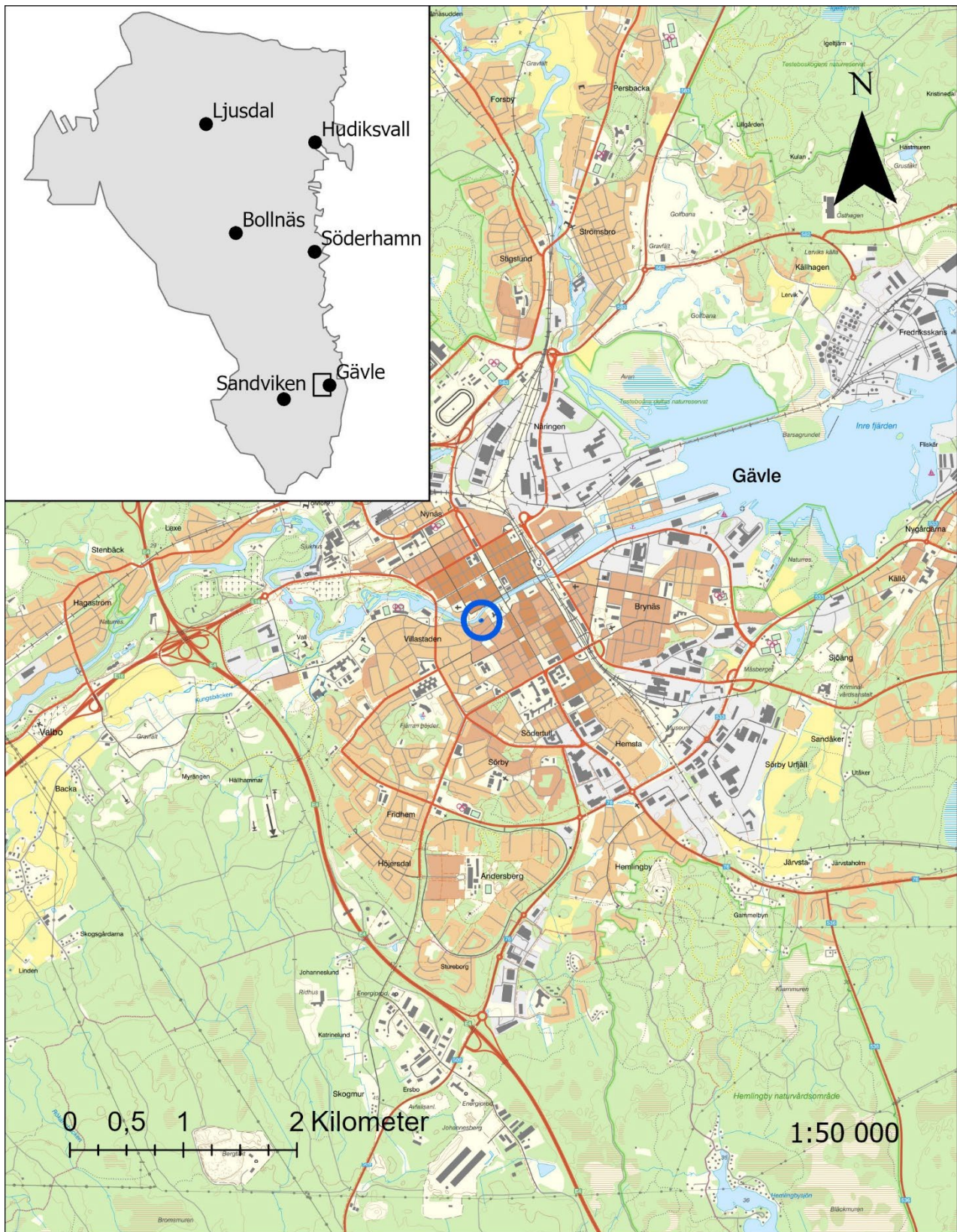
Omslagsbild: Den stenlagda muren åt öster. Foto: Andreas Widerberg
Länsmuseet Gävleborg medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons licensen CC-BY, undantag kartmaterialet: © Lantmäteriet, dnr I2018/00110.

ISSN 0281–3181

Print: Trycktreat

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	5
Syfte och metod.....	5
Topografi och lämningsmiljö.....	6
Tidigare arkeologiska insatser.....	7
Resultat.....	8
Historiska kartor.....	10
Fynd.....	13
<i>Kritpipor</i>	13
<i>Yngre rödgods</i>	13
Slutreflektioner.....	14
Förslag på vidare åtgärder.....	15
Administrativa uppgifter.....	16
Referenser.....	17
<i>Arkiv</i>	18
<i>Historiska kartor</i>	18
Bilaga 1. Fyndlista.....	19
Bilaga 2. Keramikanalys.....	22

Figur 1. Utdrag ur Lantmäteriets topografiska webbkarta med platsen för undersökningen markerad med blå ring. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

Länsmuseet Gävleborg har utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheten Söder 4:4, kvarteret Stensalen i Gävle stad och kommun. Undersökningen genomfördes i samband med att fastighetsägaren anlitat företaget Markax AB för att bygga om och rätta upp en stenlagd mur/terrassering. Arbetet berörde fornlämning L1951:5633 (RAÅ Gävle 51:1) som utgörs av Gävle stads äldre stadslager.

I samband med att det anlitate företaget banat av ytan påträffades en äldre stenlagd mur, varpå denna dokumenterades. Vid dokumentationsarbetet påträffades ett mindre antal fynd, med en relativt stor variation i ålder (tidigt 1600-tal till åtminstone mitten av 1800-talet). Muren har inte gått att med säkerhet belägga i historiskt kartmaterial men tolkas ha utgjort en stödmur/terrassering som förlorat sin ursprungliga roll under 1800-talet för att sedan täckas över av jordmassor.

Inledning

Länsmuseet Gävleborg har utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheten Söder 4:4. Undersökningen föranleddes av att fastighetsägaren anlitat företaget Markax AB för att bygga om och rätta upp en stenlagd mur/terrassering ett par meter norr om bostadshuset. Då muren var instabil var det dock inte möjligt att rätta upp den, varefter den revs för att sedan byggas upp på nytt. I samband med detta påträffades rester efter en äldre mur och då den berörda fastigheten är belägen inom Gävles stadslager (L1951:5633) kopplades länsmuseet in.

Beslut om arkeologisk undersökning fattades av Länsstyrelsen (2023-10-10, dnr 6883-2023). Fältarbetet utfördes mellan den 26 och 27 september av Maria Björck och Andreas Widerberg, Länsmuseet Gävleborg.

Projektledare och rapportansvarig var Andreas Widerberg.

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera de delar av fornlämningen som berördes av det planerade arbetet.

Undersökningen genomfördes i form av efterkontroll. Markax AB hade banat av ytan ned till den påträffade muren som därefter rensades fram för hand och dokumenterades. I samband med detta tillvaratogs en mindre mängd fyndmaterial. Efter dokumentationen täcktes den äldre muren över med markduk och grus, varefter den befintliga terrasseringsmuren restaurerades och rätades ut ovanpå.

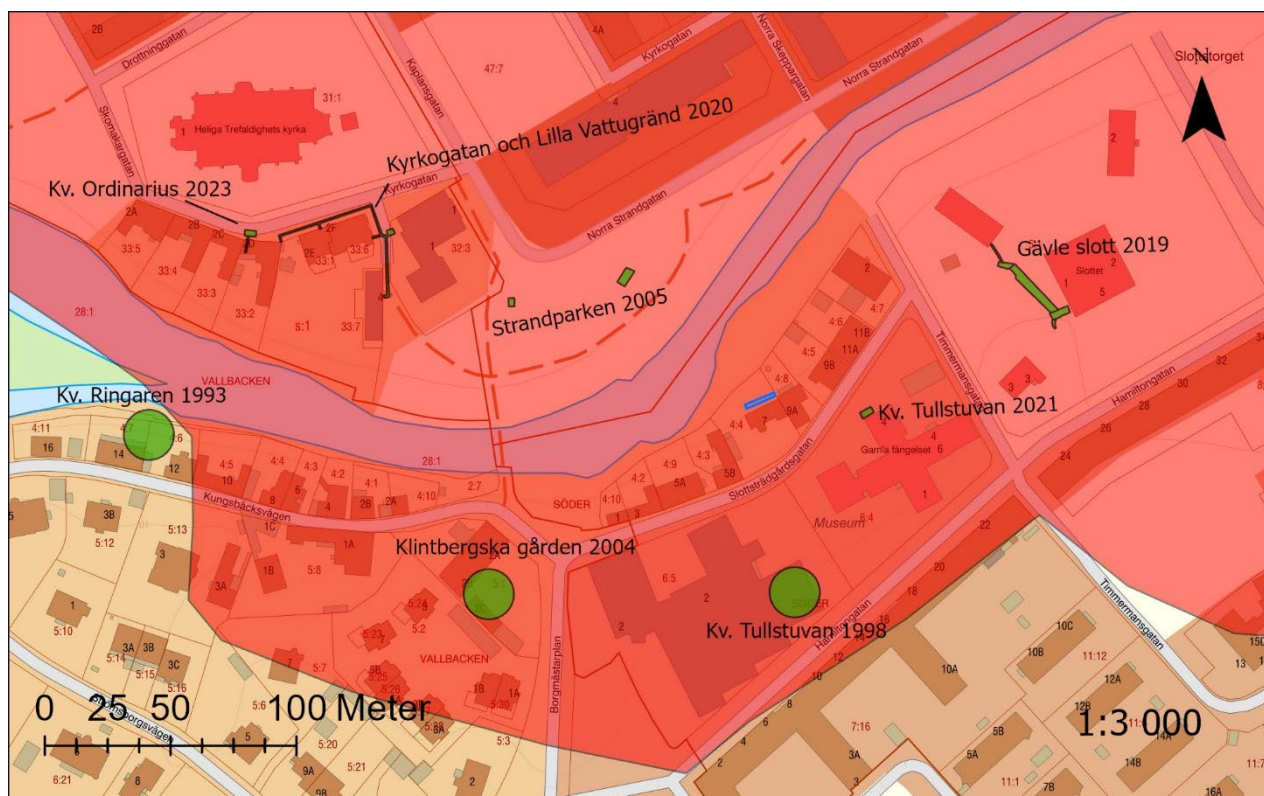
Schaktet, stenvuren och fyndkoncentrationerna har mätts in med RTK-GPS. Mellan de båda kontrollerna hade företaget täckt över ett parti av muren, varför inmätning av denna del saknas. All mätdata har bearbetats i ArcGIS Pro.

Topografi och lämningsmiljö

Undersökningsområdet ligger i kvarteret Stensalen inom den sydvästra delen av L1951:5633, vilken utgörs av Gävles stadslager från medeltid till sen historisk tid. Gävles äldsta kända stadsprivilegier är från år 1446 men staden omnämns redan år 1413 i Erik av Pommerns skattebok (Aagård 1984: 9).

Stadens äldsta historia är dåligt känd och flera omfattande stadsbränder har uttraderat medeltida byggnader. Staden förmodas emellertid ha vuxit fram på den norra sidan av Gavleån, kring Heliga Trefaldighets kyrka. Läget var strategiskt då det var just hit som ån var farbar, innan framkomligheten begränsades av den första av många forsar. Gammelbron antas ha utgjort den enda bron fram till 1600-talet då ytterligare en anläggs i närheten av nuvarande Kungsbron (Aagård 1984: 8f; Andrén 1946: 56ff).

Kvarteren Stensalen är beläget intill Gavleåns södra åbrink, inte långt från vare sig kyrkan, Gammelbron eller Gävle slott. Av stadsbränderna kan åtminstone bränderna 1569 och 1605 ha berört kvarteret eftersom de omfattande bränder som ägde rum 1776 och 1869 lade huvudsakligen de centrala delarna norr om ån i aska (Aagård 1984: 9). Kvarteret nämns tillsammans med de närliggande kvarteren Ringaren, Ordinarius och Notarius som de områdena med störst potential för medeltida kulturlager (Aagård 1984: 38).

Figur 2. Utdrag ur Lantmäteriets fastighetskarta med undersökningsområdet markerat med blått. Tidigare undersökningar markeras med grönt (cirklar innebär ungefärlig plats) och stadslagrets (L1951:5633) utbredning med röd polygon. Skala 1:3 000.

Tidigare arkeologiska insatser

Det har skett flera arkeologiska insatser i närområdet kring kvarteret Stensalen. Nedan följer ett urval av dessa.

År 1993 utförde Läns museet Gävleborg en förundersökning inom kvarteret Ringaren där totalt fem schakt upptogs. Inga kulturlager eller anläggningar kunde identifieras men en del fynd framkom. Fynden inkluderade bland annat keramik, järnfragment samt en kritpipa och bedömdes höra till 1700- och 1800-talet (Björck 1995).

År 1998 utförde Läns museet Gävleborg en förundersökning och undersökning inom kvarteret Tullstuvan. Vid förundersökningen påträffades ett kulturlager och rester av en förmodad grundmur. Vid den efterföljande undersökningen visade det sig att muren utgjort en kulvert, enligt kartmaterial troligen uppförd mellan 1793 och 1811. Kulturlagret innehöll bland annat keramik, kakel, djurben och kritpisskaft. Keramiken utgjordes av yngre rödgods, stengods och flintgods och daterades till 1700- och 1800-tal. Dateringar till 1600-tal uteslöts dock inte. Utöver detta undersöktes några anläggningar som innehöll smidesslagg, varför en smedja tolkats ha stått på platsen (Björck 2003).

År 2004 utförde Läns museet Gävleborg en förundersökning och en undersökning av den Klintbergiska gården inom kvarteret Lövsångaren. I samband med olovlig schaktning observerades stora mängder keramik varför en förundersökning och efterföljande undersökning utfördes. Trots att mycket av kontexten förstörts kunde man ändå tillvarata ett omfattande fyndmaterial från en keramikverkstad. Keramikverkstaden bör ha varit i bruk från 1500-talets slut till 1737 då gården säljs av krukmakarfamiljen Schirman (Eriksson & Roslund-Förenius 2006).

År 2005 utförde Läns museet Gävleborg en mindre provundersökning i Strandparken fördelat på två mindre schakt. Varken anläggningar eller orörda kulturlager kunde observeras. I det östra schaktet framkom däremot fynd från framför allt 1700- och 1800-talet i fyllnadslager (Ulfhielm 2009).

År 2019 utförde Arkeologerna, Statens historiska museer, en schaktningsövervakning i anslutning till Gävle slott. En mur som troligen fungerat som en tillfällig stödmur i samband med slottets uppförande framkom. I övrigt påträffades endast fynd som daterades till 1800-talet och framåt (Holback 2019).

Läns museet Gävleborg genomförde år 2020 en schaktningsövervakning längs delar av Kyrkogatan och Lilla Vattugränd. I huvudsak bestod schaktväggarna av bärlager och utfyllnadslager men även rester av ett brandlager och en äldre markhorisont framkom. Vid provstick med jordsond i Kyrkogatan iaktogs ytterligare kulturlager djupare ned (Altner 2021).

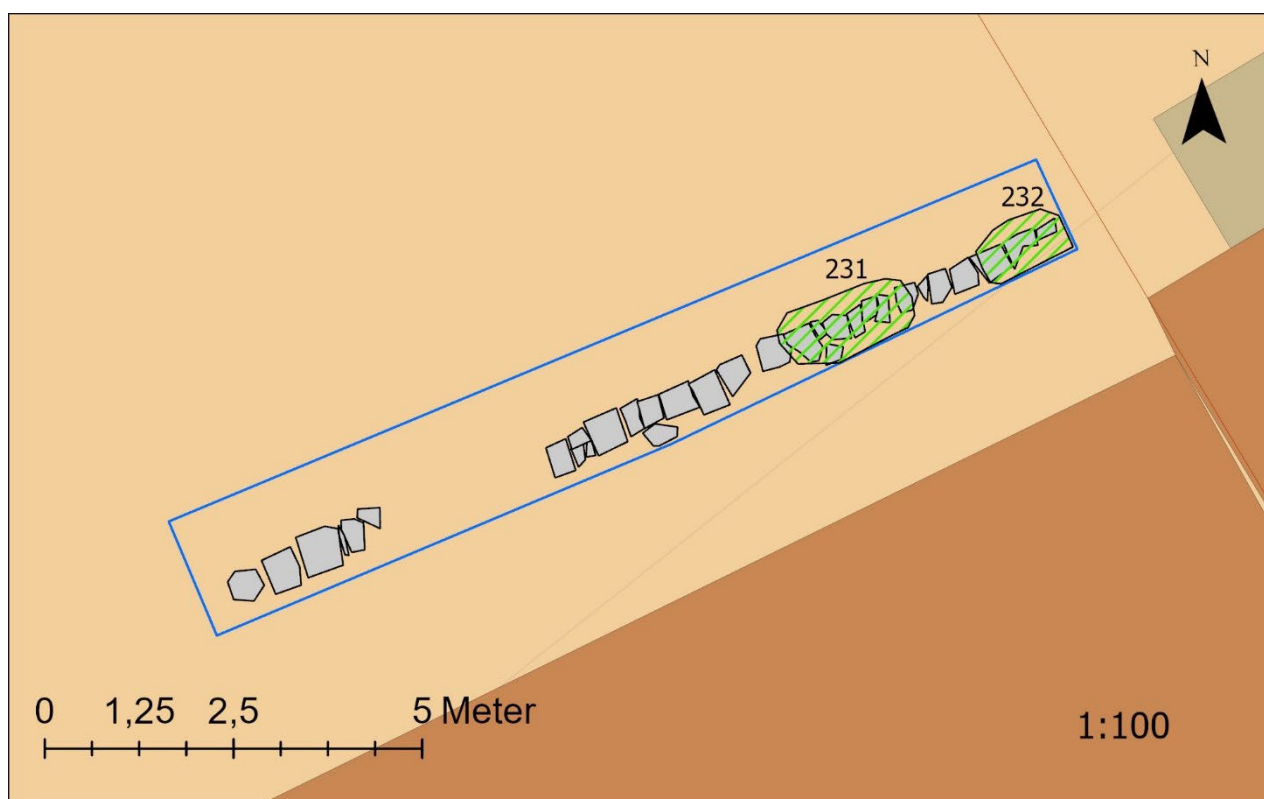
År 2021 utförde Arkeologerna, Statens historiska museer, en schaktningsövervakning vid Gävles gamla fängelse inom kvarteret Tullstuvan. Ett odlingslager innehållandes bland annat hushållsavfall, stalldynga och olika ogräs framkom (Nordström 2021).

År 2023 utförde Societa Archaeologica Upsaliensis (SAU) en schaktningsövervakning inom och vid kvarteret Ordinarius. En sektion med kulturpåverkade lager, sten- och träkonstruktioner dokumenterades, vilka baserat på fynd och historiskt kartmaterial bedömdes härröra från bebyggelse eller aktivitet i området under 1600- eller 1700-talen (Lindkvist & Prata 2023).

Resultat

Totalt undersöktes omkring 20 kvadratmeter. En äldre kallmurad stenmur med en längd av åtminstone 12 meter framkom under påförda massor, cirka 1–1,2 meter under den befintliga marknivån (på vilken bostadshuset står). Av muren återstår minst två lager av grundstenar med varierande storlekar från omkring 0,2 till 0,7 meter. Anläggningen är endast ytligt dokumenterad.

Figur 3. Utdrag ur Lantmäteriets fastighetskarta. Det undersökta schaktet markeras med blå linje, de inmätta stenarna i muren med grå polygoner och fyndkoncentrationerna med grönstreckade polygoner. Skala 1:100.

Figur 4. Den stenlagda muren åt öster. Foto: Andreas Widerberg, Länsmuseet Gävleborg.

Figur 5. Den stenlagda muren åt väster. Foto: Andreas Widerberg, Länsmuseet Gävleborg.

Historiska kartor

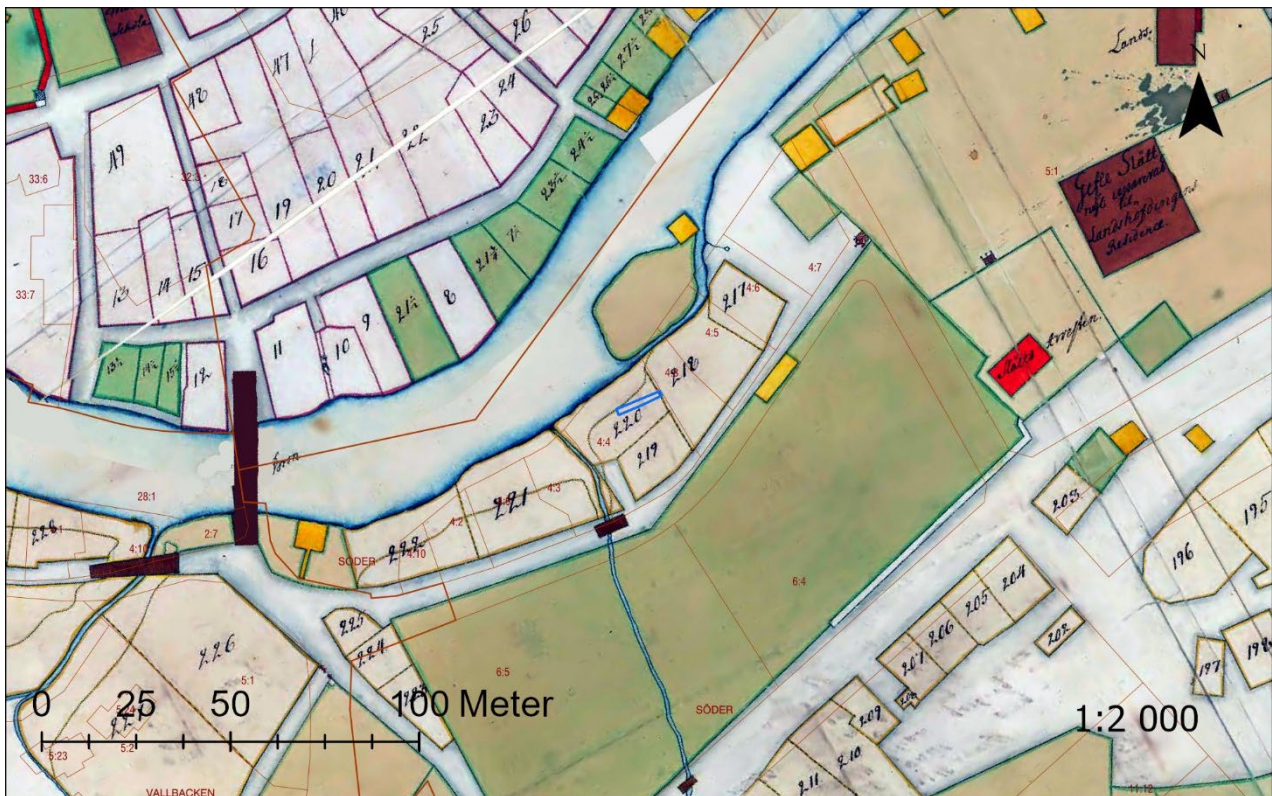
Av det historiska kartmaterialet framgår att området kring kvarteret Stensalen varit relativt skonat från större förändringar. Slottsträdgårdsgatans sträckning stämmer väl överens med kartmaterial från 1600- och 1700-talet. Troligen kan detta kopplas till närheten till Slottsträdgården, vilken har legat direkt söder om kvarteret.

Figur 6. Gävles stadsplan från 1646 (KrA 0424:036:027) med utdrag från Lantmäteriets fastighetskarta. Undersökningsområdet är markerat med blått. Skala 1:2 000.

Stenmuren har inte gått att säkert identifiera på några historiska kartor. På de två äldsta kända kartorna (troligen kring år 1630 samt 1646) är tomten bebyggd, men det finns inga byggnader utmärkta och ingen information ges i övrigt kring vem som ägt tomten (figur 6).

På 1741/1747 års karta är tomterna inom kvarteret Stensalen utmärkta med nummer och ägare. Troligen har stenmuren legat inom vad som betecknas som tomtnummer 220. Denna ägdes av en Jan Janson enligt den förteckning som landshövdingen ska ha tillhandahållit kartritaren. Enligt en karta daterad 1748 ägdes samma tomt av en Joh. Janson, vilket sannolikt är samma person. När en grundritning av staden görs 1796 har tomten bytt beteckning till nummer 310. Kartan saknar en förteckning över tomtägarnas namn men i husförhörslängden från den aktuella perioden anges att en slottstimmerman vid namn Nils Wedin ägt tomten (f. 1752).

Figur 7. Gävles stadsplan från 1741/1747 (V14-1:3) med utdrag från Lantmäteriets fastighetskarta. Undersökningsområdet är markerat med blått. Skala 1:2 000.

På 1741/1747 och 1748 års kartor syns därutöver en prickad linje som utgår från den intilliggande bäcken (figur 7 & 8). Troligen representerar detta en stig som korsat tomten. I den senare kartan visas den av tomt 220 som ligger bortom linjen i en annan färg. Vad färgskillnaden representerar är oklart men möjligen är endast den södra delen av tomten bebyggd.

En akvarellmålning från 1787 visar en vy över Gävle slott sett från den norra sidan om ån (figur 9). Målningen är intressant då man till höger i bild kan se vad som borde utgöra den östligaste delen av kvarteret Stensalen. Här avbildas området som en sluttning mot Gavleån. Båten visar att de strandnära ytorna inom kvarteret troligen nyttjats som upptagningsplats för just båtar.

Figur 8. Gävles stadsplan från 1748 (21-gäs-1) med de inmätta stenarna markerade med grå polygoner. Skala 1:500.

Figur 9. Utsigt åt Landsböfdinghuset elr Slottet i Gefle, tagen från Källaren. Akvarell av J.C. Linnerhielm 1787. XLM.07016. DigitaltMuseum, Läns museet Gävleborg.

Fynd

I samband med undersökningen tillvaratogs totalt 22 fynd. Merparten av fyndposterna utgörs av keramik, där yngre rödgods är den vanligaste godstypen. Övriga fynd inkluderar bland annat ett kritpipshuvud och en lädersko. Fynden var lokaliserade till två fyndkoncentrationer (231 och 232) ovanpå och intill murstenarna.

Figur 10. En häl från en lädersko med tillhörande innersulor (Fnr. 22). Foto: Bengt Grundvig, Läns museet Gävleborg.

Kritpipor

Piphuvudet (Fnr. 1) har bedömts utifrån bilder av Robert Bergman Carter vid Lunds universitet. Kritpipan utgörs av ett nästintill intakt piphuvud av en typ som kallas *musselbuvud*. Sannolikt har pipan tillverkats i Stockholm under andra hälften av 1700-talet eller i början av 1800-talet. Typen tillverkades i två fabriker: Carl Wetterviks från cirka 1777 till 1829 och hos hans tidigare kompanjon Mathias Nyberg från cirka 1768 till 1798. Samma typ tillverkades dock även i Finland, men i nuläget är det svårt att avgöra exakt tillverkningsplats (Bergman Carter, E-post 2023-12-11).

Yngre rödgods

Två skärvor av yngre rödgods har bedömts av Mathias Bäck vid Arkeologerna, Statens historiska museer (se bilaga 1). Fnr. 2 bör utifrån käriform och dekorstil kunna dateras till cirka 1620–1640. Det bedöms kunna härröra från Tyskland men kan även vara inhemskt producerad. Noterbart är två små, genomgående hål vilket tyder på att fatet varit upphängt som en dekoration.

Fnr. 6 utgörs av en bukbit från ett fat med koncentriska linjer. Den bedöms som en trolig lokal produkt som förmodligen kan dateras till andra hälften av 1600-talet.

Utöver dessa påträffades flera mindre skärvor av industriellt gulglaserat rödgods som producerats i Gävle, vilka dateras till tiden efter år 1840 (t.ex. Fnr 3, se figur 11). 1700-talet representeras av åtminstone en skärva med svart glasyr, Fnr 15, vilken troligen hör till slutet av århundradet.

Figur 11. Exempel på daterande fynd från undersökningen. Fnr 3 (överst t.v.), Fnr 1 (överst t.h.), Fnr 2 (nederst t.v.) och Fnr 6 (nederst t.h.). Foto: Bengt Grundvig, Länsmuseet Gävleborg.

Slutreflektioner

Sammantaget gör fyndmaterialets varierade ålder samt frånvaron på historiska kartor stenmuren svår att datera. Även om den prickade linjen i 1741/1747 och 1748 års kartor troligen markerar en stig kan den även symbolisera vilken del av tomten som varit bebyggd. Med tanke på målningen från 1787 kan ytorna närmast Gavleån ha varit utsatta för vårflooder och översvämningar. Muren skulle då kunna utgöra en förstärkning i form av en terrassering/stödmur gentemot ån.

Den stora variationen i fyndmaterialets ålder och frånvaron av tydliga kulturlager tyder på att muren någon gång på 1800-talet förlorat sin roll och täckts över av jordmassor. Förmodligen har denna jord tagits från närområdet. Att Fnr. 6 troligen är en lokal produkt från 1600-talets andra

hälft gör närheten till den undersökta keramikverkstaden vid Klintbergsgården intressant.

Förslag på vidare åtgärder

Länsmuseet Gävleborg anser inte att några ytterligare antikvariska åtgärder är nödvändiga i detta ärende. Det bör dock beaktas att ytan inte undersökts ned till naturligt avsatta lager. Den stenlagda muren ligger kvar och ytterligare byggnadslämningar och kulturlager kan finnas bevarade djupare ned.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer: 6883-2023

Länsstyrelsens beslutdatum: 2023-10-10

Länsmuseet Gävleborgs diarienummer: 2023-236/320

Undersökningstid: 2023-09-26 – 2023-09-27

Projektledare: Andreas Widerberg

Personal: Maria Björck och Andreas Widerberg, Länsmuseet Gävleborg

Fastigheter: Söder 4:4

Socken: Gävle

Kommun: Gävle

Inmätningssystem: RTK-GPS

Koordinatsystem: SWEREF99 TM

Höjdsystem: RH2000

Undersökt area: 20 kvadratmeter

Arkeologitimmars i fält: 3

Dokumentationshandlingar: Filer och dokument förvaras på Länsmuseet Gävleborgs serverar och arkiv.

Fynd: Fnr 1, 2 och 6 förvaras på Länsmuseet Gävleborg i väntan på fyndfördelningsbeslut.

Referenser

- Aagård, G-B. 1984. *Gävle*. Medeltidsstaden 62. Riksantikvarieämbetet.
- Altner, A. 2021. *Schaktningsövervakning längs med delar av Kyrkogatan och Lilla Vattugränd*. Arkeologisk undersökning, L1951:5633, Väster 2:1, Gävle stad, Gävle kommun, Gästrikland. Rapport Länsmuseum Gävleborg 2021:25. Gävle.
- Andrén, E. 1946. Gävle stads topografi och bebyggelsehistoria. I Humbla, P. (red.). *Ur Gävle stads historia*. Gävle.
- Bergman Carter, R. Doktorand vid institutionen för arkeologi och antikens historia, Lunds universitet. E-post 2023-12-11.
- Björck, M. 2003. *Kvarteret Tullstuvan*. Arkeologisk förundersökning och slutundersökning, RAÄ 51, Söder 6:5, Gävle stad, Gästrikland. Rapport Länsmuseum Gävleborg 2003:01. Gävle.
- Björck, N. 1995. *Kvarteret Ringaren, Gävle stad*. Arkeologisk förundersökning, Kvarteret Ringaren, Gävle stad, Gästrikland. Internrapport Länsmuseum Gävleborg 1995:09. Gävle.
- Eriksson, K. & Roslund-Forenius, Y. 2006. *En keramikverkstad på Klintbergsgården*. Arkeologisk förundersökning och undersökning, Kvarteret Lövsångaren, Vallbacken 5:2, RAÄ 51, Gävle stad, Gästrikland. Rapport Länsmuseum Gävleborg 2006:07. Gävle.
- Holback, T. 2019. *Serviceschakt vid Gävle slott*. Arkeologisk schaktövervakning, Gävleborgs län, Gästrikland, Gävle kommun, Kv. Gefleborg (Söder 5:1), Gävle 51:1/L1951:5633. Rapport 2019:101. Statens historiska museer. Stockholm.
- Lindkvist, A. & Prata, S. 2023. *Schaktningsövervakning vid Kyrkogatan*. Arkeologisk undersökning, L1951:5633, Väster 2:1 och Väster 33:2, Gävle socken, Gävle kommun, Gästrikland, Gävleborgs län. Rapport 2023:8. SAU. Uppsala.
- Nordström, A. 2022. *Äldre odling vid Gävles gamla fängelse*. Arkeologisk undersökning, Gävleborgs län, Gästrikland, Gävle stad och kommun, kvarteret Tullstuvan, fastigheten Söder 6:4, L1951:5633 (Gävle 51:1). Rapport 2022:102. Statens historiska museer. Stockholm.
- Ulfhielm, B. 2005. *Det äldsta Gävle – ett projekt kring arkeologi i staden 1935-2006 samt arkeologisk undersökning i Strandparken*. RAÄ 51, Gävle stad, Gävle kommun, Gästrikland. Rapport Länsmuseum Gävleborg 2009:01. Gävle.

Arkiv

Gävle Heliga Trefaldighets kyrkoarkiv, Husförhörslängder,
SE/HLA/1010056/A I/3 a (1795-1802), bildid: C0030869_00145, sida
129

DigitaltMuseum, *XLM07016*, Läns museet Gävleborg.

Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöregistret:

<https://app.raa.se/open/fornsok/>

Historiska kartor

Akt	Åtgärd	År	Arkiv
V14-1:1	Stadsplan	Trol. 1630	Lantmäteristyrelsens arkiv
KrA 0424:036:027	Stadsplan	1646	Krigsarkivet
V14-1:3	Grundritning	1741/1747	Lantmäteristyrelsens arkiv
21-gäs-1	Stadsplan	1748	Lantmaterimyndigheternas arkiv
21-gäs-1.5	Grundritning	1796	Lantmaterimyndigheternas arkiv

Bilaga 1. Fyndlista

Fynd-nr	Kontext	Sakord	Typ	Material	Antal	Vikt (g)	Beskrivning	Status
1	231	Pipa	Kritpipa	Bränd lera	1	13,7	Huvud från kritpipa med dekor. Datering kring 1777–1829.	
2	231	Kärl	Fat	Yngre rödgods	1	35,5	Skärva från fat av yngre rödgods med geometrisk dekor på brättet. Två genomborrade hål som har gjorts innan bränningen. Dateras troligen kring 1620–1640.	
3	231	Kärl	Kärl	Industriellt gods	1	15,6	Skärva av gulglaserat industrigods. Lokalt producerat efter 1840.	Gallrad
4	231	Kärl	Kärl	Industriellt gods	1	3,6	Skärva av gulglaserat industrigods. Lokalt producerat efter 1840.	Gallrad
5	231	Kärl	Kärl	Industriellt gods	1	2,7	Skärva av gulglaserat industrigods. Lokalt producerat efter 1840.	Gallrad
6	231	Kärl	Fat	Yngre rödgods	1	10,7	Bukbit från fat med dekor av koncentriska linjer. 1600-talets andra hälft.	

Fynd-nr	Kontext	Sakord	Typ	Material	Antal	Vikt (g)	Beskrivning	Status
7	231	Kärl	Kärl	Lergods	1	21	Skärva av lergods.	Gallrad
8	231	Kärl	Kärl	Flintgods	1	3,1		Gallrad
9	231	Flinta	Barlastflinta?	Flinta	1	24,6	Med cortex.	Gallrad
10	231	Spik	Spik	Järn	1	3,9		Gallrad
11	231	Kopparbleck	Kopparbleck	Koppar	1	1,8		Gallrad
12	231	Flaska	Flaska	Glas	1	22	Skärva från glasflaska.	Gallrad
13	231	Ben	Djurben	Ben	1	4,7	Obränt ben, matavfall.	Gallrad
14	232	Kärl	Kärl	Industriellt gods	2	14,9	Skärvor av gulglaserat industrigods. Lokalt producerat efter 1840.	Gallrad

Fynd-nr	Kontext	Sakord	Typ	Material	Antal	Vikt (g)	Beskrivning	Status
15	232	Kärl	Kärl	Yngre rödgods	1	9,1	Skärva av yngre rödgods med svart glasyr. Troligen sent 1700-tal baserat på glasyren.	Gallrad
16	232	Kärl	Kopp?	Flintgods	1	2,8	Skärva av flintgods med lila fågeldekor.	Gallrad
17	232	Kärl	Fat	Flintgods	1	7,8		Gallrad
18	232	Kärl	Krus?	Stengods	1	17,1	Skärva av krus?	Gallrad
19	232	Kärl	Krus?	Stengods	1	39,1	Skärva av krus?	Gallrad
20	232	Flaska	Flaska	Glas	1	14,4	Skärva från glasflaska.	Gallrad
21	232	Ben	Ben	Ben	1	1	Obränt revben, matavfall.	Gallrad
22	232	Sko	Lädersko	Läder	3	29,5	Häl från lädersko med innersulor.	Gallrad

Bilaga 2. Keramikanalys

Keramik från Slottsträdgårdsgatan, Gävle, Gästrikland

Mathias Bäck

Denna analys omfattar två skärvor yngre rödgods från Slottsträdgårdsgatan i centrala Gävle.

Figur 1. Eroderad bukbit från ett fat (F6) med klassisk dekor av koncentriska cirklar. Detta är ett av de vanligaste dekorelementen under tidigmodern tid vilket gör att kärlet, i detta skick, är svårdaterat (Bäck & Bergold, manuskript). Troligen rör det sig om en lokal produkt som kan dateras till 1600-talets andra hälft. Intressant i sammanhanget är att avfall från en keramikverkstad påträffats endast några hundra meter nordväst om slottet (Eriksson & Roslund-Forenius 2006). Foto M. Bäck.

Figur 2. Fat med geometrisk dekor på brättet (F2). På grundval av käriform och dekorstil torde detta kärl kunna dateras till omkring 1620–1640. Möjligen är det en tysk produkt, men den kan också vara inhemsk. De två små hålen visar att kärlet haft en funktion som utsmyckningsdetalj, då det varit upphängt på en vägg eller hylla. Foto M. Bäck.

Referenser

Bäck, M. & Bergold, H. (eds.) Manuskript. Red ware pottery 1550-1800. Tradition and transaction in the Central Baltic region.

Eriksson, K. & Roslund-Forenius, Y. 2006. *En keramikverkstad på Klintbergiska gården*. Arkeologisk förundersökning och undersökning, kvarteret Lövsångaren, Vallbacken 5:2, RAÄ 51, Gävle stad, Gästrikland, 2004. Rapport 2006:07, Läns museet Gävleborg. Gävle.

Länsmuseet Gävleborg, Södra Strandgatan 20, 802 50 Gävle. lansmuseetgavleborg.se

